

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 329/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Juraj Bizoň, LL.M., proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 10 C 90/2016-347 z 25. marca 2021 v časti jeho druhého výroku takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. mája 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 90/2016-347 z 25. marca 2021 v časti jeho druhého výroku (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“). Sťažovateľky navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľky boli úspešnou stranou sporu (ako žalované v 2. a 3. rade, pozn.) v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 C 90/2016, ktorého predmetom bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti – ornej pôde nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDACTED], obec [REDACTED], okres [REDACTED]. Predmetné konanie začalo na základe žaloby podanej obchodnou spoločnosťou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“) proti právnomu predchodcovi sťažovateľiek.

3. Rozhodnutím vo veci samej (rozsudkom okresného súdu č. k. 10 C 90/2016-238 z 24. septembra 2018, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 7 Co 71/2019-283 z 10. decembra 2020, pozn.) bola žaloba zamietnutá a zároveň ním bola sťažovateľkám priznaná náhrada trov konania v plnom rozsahu. Uznesením okresného súdu č. k. 10 C 90/2016-301 z 9. februára 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) bola žalobkyňa zaviazaná nahradiť sťažovateľkám trovy konania v sume 1 875,74 eur. Pri vyčíslení trov konania vyšší súdny úradník, aplikujúc § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vychádzal z tarifnej hodnoty 14 158,07 eur, ktorá predstavovala hodnotu nehnuteľnosti stanovenú znaleckým posudkom č. 191/2015 z 13. júla 2015 a dohodnutú v kúpnej zmluve z 3. marca 2016 uzavretej medzi právnym predchodcom sťažovateľiek a obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ]

4. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala žalobkyňa sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením v jeho druhom výroku tak, že uznesenie vyššieho súdneho úradníka zmenil a žalobkyňu zaviazal nahradiť sťažovateľkám trovy konania v sume 178,80 eur. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd konštatoval dôvodnosť podanej sťažnosti žalobkyne v tejto časti, pričom zastával názor, že pri určení tarifnej hodnoty bolo v danom prípade potrebné vychádzať z kúpnej ceny dohodnutej v kúpnej zmluve z 29. júna 2015 uzavretej medzi žalobkyňou (ako kupujúcou) a právnym predchodcom sťažovateľiek (ako predávajúcim) v sume 280,50 eur, a nie z hodnoty nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom č. 191/2015 z 13. júla 2015 a následne stanovenej v kúpnej zmluve z 3. marca 2016 uzavretej medzi právnym predchodcom sťažovateľiek a obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], v sume 14 158,07 eur. Na základe uvedeného okresný súd v napadnutom uznesení určil základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 23,24 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

5. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti argumentujú:

- a) namietali, že sa okresný súd odchyľil od jazykového znenia § 10 ods. 2 vyhlášky a pri určení tarifnej hodnoty nesprávne vychádzal z kúpnej ceny stanovenej v kúpnej zmluve, a nie z reálnej hodnoty nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom;
- b) zároveň okresnému súdu vytkli, že si nesprávne vyložil závery uvedené v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 544/2019 a ich vec neskúmal v širších súvislostiach, v dôsledku čoho považujú napadnuté uznesenie za svojvoľné a arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu v časti jeho druhého výroku, ktorým okresný súd zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka tak, že sťažovateľkám priznal nárok na náhradu trov konania vypočítanú z tarifnej hodnoty určenej na základe kúpnej ceny dohodnutej v kúpnej zmluve z 29. júna 2015 (v sume 280,50 eur, pozn.), namiesto predtým vyšším súdnym

úradníkom určenej sumy – hodnoty nehnuteľnosti stanovenej znaleckým posudkom č. 191/2015 z 13. júla 2015 (v sume 14 158,07 eur, pozn.).

7. Sťažovateľky namietali, že okresný súd postupoval v napadnutom uznesení nesprávne pri vyčíslení výšky (právoplatne priznaného) nároku na náhradu trov konania, v čom vidia porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru. Argumentujú, že okresný súd mal za základ pre určenie tarifnej hodnoty považovať reálnu hodnotu nehnuteľnosti stanovenú znaleckým posudkom (teda sumu 14 158,07 eur, pozn.), a nie kúpnu cenu obsiahnutú v kúpnej zmluve (teda sumu 280,50 eur, pozn.).

8. Ústavný súd, zohľadňujúc námietky sťažovateľiek, v prvom rade zdôrazňuje, že obsahom práva na súdnu ochranu je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Robins v. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997). Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je však zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania, preto sa ústavný súd k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane a podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnenému prieskumu. Uvedený prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citelne dotknúť. To ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľov. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (m. m. I. ÚS 237/2021).

9. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia konštatuje, že takéto pochybenie zo strany okresného súdu nevzhladol, nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktorý by bol spôsobilý vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom na súdnu ochranu a právom na spravodlivé súdne konanie.

10. V spore o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam predstavuje hodnota sporných nehnuteľností základ pre určenie tarifnej hodnoty náhrady trov právneho zastúpenia (m. m. I. ÚS 84/2020, III. ÚS 410/2020). Predmetom konania vo veci samej bolo v danom prípade určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (pozemkom), ktoré boli oceníteľné peniazmi. Vzhľadom na to okresný súd správne vyhodnotil, že bolo na vec potrebné aplikovať § 10 ods. 2 vyhlášky. Spornou však pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady trov konania bola hodnota predmetu sporu (tarifná hodnota), z ktorej bola vypočítaná základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby (v uznesení vyššieho súdneho úradníka bola za tarifnú hodnotu považovaná suma 14 158,07 eur, napadnutým uznesením však bola zmenená na sumu 280,50 eur, pozn.).

11. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia, s poukazom na už uvedené námietky sťažovateľiek konštatuje, že okresný súd sa v danej veci nedopustil porušenie práva na spravodlivé súdne konanie. Ak okresný súd v danom prípade považoval za tarifnú hodnotu sporu kúpnu cenu nehnuteľnosti stanovenú v kúpnej zmluve z 29. júna 2015 uzavretej medzi právnym predchodcom sťažovateľiek a žalobkyňou, nemožno mu z ústavnoprávneho hľadiska nič vytknúť (obdobne

II. ÚS 175/2021, I. ÚS 237/2021). Suma 280,50 eur bola dojednaná ako kúpna cena v kúpnej zmluve z 29. júna 2015, od ktorej žalobkyňa odvodzovala svoj nárok na určenie vlastníckeho práva v predmetnom konaní. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na závery svojho nálezu sp. zn. I. ÚS 544/2019, z ktorých vychádzal v danom prípade aj okresný súd a sú aktuálne aj pre posúdenie hodnoty sporu v prípade sťažovateľiek. V predmetnom náleze ústavný súd konštatoval, že práve kúpna cena dohodnutá medzi stranami sporu v kúpnej zmluve poskytovala z hľadiska (vtedajšej) hodnoty predmetu sporu určitý návod na to, aby si žalobca (a rovnako aj žalovaný) mohol pred začatím súdneho sporu vytvoriť predstavu o nákladnosti vedenia sporu. Bolo by preto za daných okolností proti logike a v rozpore s princípmi spravodlivosti prisvedčiť takej interpretácii, v zmysle ktorej by sa tarifná hodnota, z ktorej sa vypočítava základná sadzba tarifnej odmeny pre advokáta, určila z reálnej ceny nehnuteľnosti, pretože v takom prípade by z nej žalovaná strana (v tomto prípade sťažovateľky) v podstate profitovala na trovách konania. Preto nie je možné prisvedčiť argumentácii a námietkam sťažovateľiek, že okresný súd v danom prípade nesprávne pochopil predmetný nález ústavného súdu.

12. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie nie je možné považovať za zjavne neodôvodnené ani za arbitrárne, teda také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov. Na základe uvedeného preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľiek odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

13. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľiek uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 4. augusta 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu